

Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg

Om publikationen

Denna riktlinje är framtagen av Smittskydd Stockholm och Vårdhygien Stockholm i samverkan med RKHK (Regionala Kommunala Hygienkommittén) i Stockholms län.

Riktlinjen riktar sig till verksamhetsansvarig inom SÄBO, LSS och socialpsykiatriska boenden, medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) samt läkare/läkarorganisationen/husläkare.

Publikationen är uppdaterad i enlighet med Folkhälsomyndighetens nya rekommendationer för smittspårning och provtagning (gäller från och med 2021-11-22)

Smittskyddsläkaren i Region Stockholm/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Syfte

Som underlag för arbetet med smittförebyggande och smittbekämpande arbete inom kommunal vård och omsorg presenteras här samlad information tillsammans med länkar till relevanta dokument för vådrutiner, vårdhygieniska aspekter och smittspårning avseende covid-19.

Rutinerna har förändrats efter hand och kommer med största sannolikhet att behöva justeras även framöver på grund av ny kunskap och förändringar i det epidemiologiska läget. Det är därför viktigt att kontinuerligt följa uppdateringar av rutiner på Vårdgivarguiden.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Innehåll

Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	1
Om publikationen	1
Syfte	2
Ordlista	5
Sammanfattning	7
Bakgrund.....	8
Inkubationstid	8
Symtom	8
Smittväg	8
Smittsamhet.....	8
Smittfrihet.....	9
Vaccination	9
Förebygga smittspridning av covid-19.....	10
Smittspårning.....	11
Smittspårning vid bekräftat fall hos personal eller omsorgstagare inom SÄBO för äldre	11
Exponerad personal	12
Exponerad omsorgstagare	12
Smittspårning vid bekräftat fall hos personal eller omsorgstagare inom LSS- och socialpsykiatri boende	13
Exponerad personal	14
Exponerad omsorgstagare	14
Övriga exponerade	14
Smittspårning vid bekräftat fall hos personal eller omsorgstagare inom hemtjänst och dagverksamhet.....	14
Exponerad personal	15
Exponerad omsorgstagare	15
Handläggning av misstänkt/bekräftad covid-19	16
Handläggning av misstänkt/bekräftad covid-19 hos omsorgstagare inom SÄBO för äldre	16
Handläggning av misstänkt/bekräftad covid-19 hos omsorgstagare inom LSS eller Socialpsykiatri	17
Handläggning av misstänkt/bekräftad covid-19 hos omsorgstagare inom dagverksamhet och hemtjänst	18
Smittspårnings- och sammanställningslista.....	19
Screening inom SÄBO.....	19
Vid utskrivning från slutenvård.....	19
Vid flytt till SÄBO för äldre (korttidsboende eller servicehus) från eget boende/annat SÄBO	19
Vid tillfällig vistelse utanför SÄBO för äldre och vid växelvård.....	20
Vid inskrivning i växelvård	20

Vårdhygieniska förutsättningar i verksamheten	21
Säkerställ hos varje omsorgstagare tillgång till	21
Säkerställ att varje verksamhet även har tillgång till	21
Stänkskydd för ansikte	21
Egenkontroller i verksamheter	22
Rengöring och desinfektion	23
Slutrengöring och slutdesinfektion är aktuell när omsorgstagare	23
Disk, avfall och tvätt i vård- och omsorgsmiljö	23
Generella rekommendationer om rengöring och desinfektion av ytor i vård- och omsorgsmiljö .	23
Instruktion för omhändertagande av avliden med covid-19	23
Rekommendationer vid besök på särskilda boenden för äldre (SÄBO).....	24
Organisation av besök	24
Inför/under/efter besök.....	25
Exempel på information till besökare	25
Information till dig som ska besöka en närstående på Särskilt Boende för Äldre (SÄBO), LSS- eller socialpsykiatri boende.....	25
Länkar	26
Affischmaterial	26
Länkar	27
Bilaga I – Covid-19, Smittspårningslista för exponerade omsorgstagare inom SÄBO, LSS och socialpsykiatri	28
Bilaga II – Covid-19, Smittspårningslista för exponerad personal inom SÄBO	29
Bilaga III – Covid-19, Smittspårningslista för personal inom LSS- och socialpsykiatri boende.....	30
Bilaga IV – Covid-19, Smittspårningslista för personal och omsorgstagare inom hemtjänst och dagverksamhet	31
Bilaga V – Covid-19, Smittspårningslista för övriga kontakter	32
Bilaga VI – Covid-19, Sammanställning smittspårning	33
Bilaga VII – Tabell	34
Bilaga VIII – Styrgruppsmöte i samband med fall av covid-19.....	35
Agenda för styrgruppsmöte	35

Ordlista

Antigentest	Test som mäter förekomst av proteiner från SARS-cov-2 viruset. Svar kan erhållas snabbt, inom 30 min. Ett positivt antigen test ska alltid bekräftas med PCR-test.
Daglig verksamhet	Sysselsättning för personer med funktionsnedsättning som på grund av denna inte kan yrkesarbeta.
Dagverksamhet	Biståndsbedömd verksamhet för äldre/sjuka med behov av sysselsättning dagtid.
Egenprovtagning	Prov som tas av personen själv men där analysen sker inom hälso- och sjukvården.
Enhet	Den grupp som delar gemensamma utrymmen och personal.
Exponerad	En person som varit i nära kontakt (<2 m, 15 min) med en person med smittsam covid-19. Detta gäller även utomhus.
Hemtjänst	Biståndsbedömd insats till en enskild person i det egna hemmet.
Inkubationstid	Perioden från smittotillfället till dess att en person uppvisar symtom.
Korttidsboende	Biståndsbedömd tillfällig insats för till exempel äldre eller personer med funktionsnedsättning, som ger möjlighet till avlastning för anhöriga eller till rehabilitering för individen.
LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.
Medicinskt ansvariga sjuksköterskor, MAS	Sjuksköterska som inom kommunen har ett särskilt lagstadgat ansvar enligt Hälso- och sjukvårdslagen att tillgodose hög patientsäkerhet och god kvalitet i vården.
Nära kontakt	En person som vistats inom 2 m från en person med covid-19 i mer än 15 minuter.
Omsorgstagare	Med omsorgstagare avses i riktlinjen vård- och omsorgstagare/brukare på särskilt boende för äldre, LSS boende, socialpsykiatri, hemtjänst eller som deltar i dagverksamhet.
PCR	Polymerase Chain Reaction. Laboriemetod för att upptäcka arvsmassa (RNA) från viruset SARS-CoV-2. Ger svar på om du har eller nyligen har haft covid-19.
SARS-CoV-2	Viruset som orsakar covid-19
Screening	Provtagning och efterföljande analys av prov från personer som varken har symtom eller epidemiologisk koppling till ett känt fall.
Självtest	Test där provtagning och tolkning av testresultat görs av personen själv.
Smittspårning	Att i enlighet med smittskyddslagen utreda bakåt i tiden varifrån smittan kan ha kommit och vilka personer som kan ha blivit smittade i syfte att begränsa smittspridning.
Smittspårningsteam	Särskilt team hos Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) med ansvar för smittspårning av personal inom SÄBO.
Socialpsykiatri	Biståndsbedömd insats till personer med psykisk funktionsnedsättning.

Source control	Source control används för att skydda andra från eventuell smitta. I riktlinjen avses med source control framför allt användning av vätskeavvisande kirurgiskt munskydd IIR.
Styrgrupp	Sammanställande av en grupp bestående av olika aktörer, till exempel verksamhetsansvarig, behandlande läkare, Vårdhygien Stockholm och Smittskydd Stockholm, för att hjälpas åt i samband med smittspridning på en enhet.
SÄBO	Särskilt boende för äldre
Testning	Provtagning och efterföljande analys av prov från personer som har symtom eller epidemiologisk koppling till känt fall.
Verksamhetsansvarig	Enhetschef eller motsvarande med verksamhets- och personalansvar.
Vaccinerad	Personer som vaccinerats med minst två doser vaccin (godkänt av EU/EMA) mot covid-19. Personer som inte vaccinerats alls eller med en dos betraktas som ovaccinerade, liksom de som vaccinerats i utlandet med av EU icke godkända vaccin

Sammanfattning

Viktiga principer för det fortsatta smittskyddsarbetet:

- personal/omsorgstagare stannar hemma vid allra minsta symtom på covid-19
- tillämpande av basala hygienrutiner samt fortsatt användande av skyddsutrustning och source control även om man är vaccinerad
- alla, inklusive personal och omsorgstagare, håller avstånd till varandra (minst 2 meter), där det är möjligt
- frikostig provtagning även vid lindriga symtom
- smittspårning i samband med att någon testats positivt för covid-19
- vaccination mot covid-19 skyddar mot allvarlig sjukdom och död och är den effektivaste åtgärden för att stoppa smittspridningen av covid-19.

Observera att ovanstående principer gäller för alla, det vill säga även för vaccinerade och de som haft covid-19.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Bakgrund

Covid-19 är en infektion orsakad av coronavirus SARS-CoV-2.

Inkubationstid

Inkubationstiden för covid-19, det vill säga perioden från smittillfället till dess att en person uppvisar symtom, bedöms vara mellan 2 och 14 dagar, i medeltal 5 dagar.

Symtom

Lindrig sjukdomsbild med lättare luftvägssymtom är vanlig.
Vanliga symtom förknippade med covid-19 är:

- hosta
- feber
- andningsbesvär
- snuva
- nästäppa
- halsont
- huvudvärk
- illamående
- muskel- och ledvärk
- trötthet
- magbesvär med diarréer
- lukt- och smakbortfall

Personer med kognitiv svikt och/eller kommunikativa svårigheter kan ha svårt att förmedla symtom. Särskilt hos äldre kan covid-19 uppträda med ospecifika symtom som uttalad trötthet, låggradig feber, nedsatt allmäntillstånd, aptitlöshet och förvirring.

Tänk på att läkemedelsbehandling med till exempel smärtstillande kan försvåra upptäckt av symtom.

Smittväg

De vanligaste smittvägarna för viruset som orsakar covid-19 är droppsmitta och direkt eller indirekt kontaktsmitta. Smittsamt sekret kommer i kontakt med slemhinnor i öga, näsa eller mun, till exempel vid hostningar och nysningar, eller via kontaminerade händer, ytor och föremål. [Smittspridning – Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Aerosolsmitta kan också förekomma, framförallt i vårdmiljö vid vissa aerosolgenererande moment som tex CPAP-behandling. Aerosol är små vätskepartiklar i luften som kan innehålla virus. Se vidare under rubrik Vårdrutiner.

Risken att smittas ökar ju längre tid man vistas tillsammans, särskilt i inomhusmiljö och vid nära kontakt, mindre än 2 meter. God välfungerande ventilation är viktig. Vädring kan vara av värde för att minska förekomsten av virusbärande partiklar i ett rum med en smittsam person. Användning av fläktar i gemensamhetsutrymmen bör undvikas, men efter riskbedömning kan de användas i den enskilde brukarens eget rum när andra inte vistas där.

Smittsamhet

Smittsamheten är som störst i samband med symtomdebut och tidigt i förloppet, men kan föreligga från **två dygn** före symtomdebut.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Smittfrihet

PCR-positiv personal och omsorgstagare, undantaget boende på SÄBO (för SÄBO, se nedan)

- Stabil klinisk förbättring med feberfrihet i minst två dygn och att det dessutom gått minst sju dagar sedan symtomen började krävs innan återgång i arbete eller annan verksamhet. Om personen vårdats på sjukhus gäller minst 14 dagar.
- Symtomfria personer provtas sällan, förutom vid smittspårning. Om detta ändå skett räknas de som smittfria 7 dagar från provtagningstillfället, förutsatt att de är fortsatt symtomfria.

PCR-positiva omsorgstagare på särskilt boende för äldre/korttidsvård

- Omsorgstagare på SÄBO eller korttidsboende, inklusive de omsorgstagare som kommer till boendet efter sjukhusvård på grund av covid-19, bedöms smittfria när minst 14 dagar gått från symtomdebut. Dessutom krävs minst två dygns feberfrihet och stabil klinisk förbättring. En symtomfri PCR-positiv omsorgstagare bedöms smittfri 14 dagar från provtagningsdagen.
- För en omsorgstagare som varit kritiskt sjuk och/eller vårdats på IVA med uttalad andningssvikt eller annan organsvikt görs en individuell bedömning av behandlande läkare, men som tumregel krävs minst 21 dagar från symtomdebut samt dessutom minst 2 dygns feberfrihet och stabil klinisk förbättring för att bedömas vara smittfri.

För mer information se: [Folkhälsomyndighetens vägledning om kriterier för bedömning av smittfrihet vid covid-19](#)

Vaccination

Vaccination mot covid-19 är den effektivaste åtgärden för att stoppa smittspridningen av covid-19. Vaccinationen skyddar också mot allvarlig sjukdom och död.

Alla vaccin mot covid-19 i Sverige är godkända av EU-kommissionen efter rekommendation från den europeiska läkemedelsmyndigheten, EMA. Ansvarig myndighet i Sverige är Läkemedelsverket.

Den första dosen vaccin skyddar mot svår sjukdom medan den andra dosen förlänger och förstärker varaktigheten av skyddet som vaccinet ger.

Vaccinet skyddar mot allvarlig sjukdom men inte från att ändå kunna bli smittad och föra smittan vidare. Det är därför viktigt att även vaccinerade fortsätter följa de allmänna råden för att minska smittspridning. Se: [Fortsätt följa de allmänna råden](#)

Vaccinerad personal ska ingå i smittspårning kring upptäckta fall, fortsätta följa riktlinjer samt använda rekommenderad skyddsutrustning och source control.

[Frågor och svar om vaccination mot covid-19 – Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Förebygga smittspridning av covid-19

1. Personal med symtom, till exempel hosta, snuva, halsont, andningsbesvär eller feber, ska inte vara på arbetsplatsen. OBS! Gäller även lindriga, enstaka symtom, och även om man är vaccinerad eller tidigare haft covid-19.
2. Vid symtom i samband med vaccination mot covid-19 ska man stanna hemma, och om besvären inte går över efter ett dygn, ska man beställa provtagning för covid-19. Stanna hemma i väntan på provsvar och symtomfrihet.
3. Om personal får symtom under arbetspasset ska hen omedelbart meddela sin chef/arbetsledare, hålla avstånd till andra, avsluta arbetspasset, åka hem och bära munskydd under hemresan (kommunala färdmedel bör undvikas).
4. Exponerad personal utan symtom kan fortsätta arbeta på samma enhet där exponeringen skett i väntan på provsvar men ska vara extra uppmärksam på symtom och då direkt meddela sin chef/arbetsledare.
5. Tillämpa basala hygienrutiner och korrekt användning av personlig skyddsutrustning. Försäkra tillgång till handtvätt och handsprit samt övrig utrustning som ingår i basala hygienrutiner.
6. Se till att personal kan hålla avstånd till varandra även i personalutrymmen och omklädningsrum. [Förebygga spridning av covid-19 mellan anställda inom vård och omsorg.](#)
7. All personal, även vaccinerade och de som tidigare haft covid-19, ska använda vätskeresistent kirurgiskt munskydd IIR i alla utrymmen där omsorgstagare vistas. I personalutrymmen används vätskeresistent kirurgiskt munskydd IIR när två meters avstånd till andra inte kan upprätthållas. Anpassning av denna rekommendation kan ske efter lokal riskbedömning i den egna verksamheten. [Covid-19 - Source control och personlig skyddsutrustning för personal inom vård och omsorg.pdf | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)
8. Eftersträva personalkontinuitet och att personal arbetar på en och samma arbetsplats/avdelning/enhet. Se över behov av ökad bemanning utifrån situation.
9. Avdela personal till att ta hand om omsorgstagare med misstänkt/bekräftad covid-19.
10. Informera omsorgstagare om vikten av att hålla avstånd till andra (även till sina besökare), tillämpa god handhygien och hostetikett. Kirurgiskt munskydd IIR kan användas om omsorgstagaren kan bära det utan besvär vid tillfällen då det är svårt att upprätthålla avstånd i gemensamma utrymmen.
11. Smittspårning utförs kring nyupptäckta fall, såväl av omsorgstagare som personal. Vaccinerade inkluderas i smittspårningen, liksom de som tidigare haft covid-19.
12. Optimera ventilationen i lokalerna, kontakta fastighetsförvaltaren vid behov.

Smittspårning

Smittspårning är en viktig del i arbetet med att förebygga smittspridning för att tidigt identifiera smittade och därmed kunna vidta lämpliga skyddsåtgärder. Smittspårning ska göras kring alla nyupptäckta fall av covid-19 och ska innefatta omsorgstagare, personal och även ibland anhöriga eller andra personer som varit i nära kontakt med den som testat positivt för covid-19. Med nära kontakt menas inom 2 meters avstånd under 15 minuter. Vaccinerad personal och omsorgstagare ingår i smittspårning. Personal och omsorgstagare som de senaste sex månaderna haft en PCR bekräftad covid-19 behöver inte rutinmässigt provtas som del i smittspårning, men förs upp på smittspårningslista. För praktisk handläggning, se [Val av analysmetod vid provtagning för covid-19](#)

Provtagning med PCR används för att påvisa pågående covid-19 infektion hos personer med symtom, även lindriga och diffusa sådana. Ett negativt prov tidigt i sjukdomsförloppet kan inte med säkerhet utesluta covid-19. Förnyad provtagning kan därför bli aktuell. Läs mer om provtagningsförfarande: Se länk [Provtagningsindikationer](#).

I vissa situationer kan även antigen tester, användas. Vid positivt testresultat ska alltid kompletterande PCR-provtagning göras för att bekräfta och säkerställa diagnosen covid-19.

Smittspårning vid bekräftat fall hos personal eller omsorgstagare inom SÄBO för äldre

I smittspårningen identifieras personal, omsorgstagare och övriga nära kontakter som exponerats för en person under smittsam period. Identifierade exponerade personer förs upp på en smittspårningslista (bilaga I, II och V). Vaccinerade personer inkluderas.

Personal och omsorgstagare som de senaste sex månaderna haft en PCR bekräftad covid-19 behöver inte rutinmässigt provtas som del i smittspårning, men ska föras upp på smittspårningslistan. Provtagning sker däremot vid symtom.

I de fall personal inte arbetat under smittsam period (från 2 dygn före symtomdebut och minst 7 dagar efter) behöver ingen smittspårning utföras på arbetsplatsen.

Verksamhetsansvarig ansvarar för att:

- Upprätta en förteckning, "smittspårningslista", över exponerad personal, omsorgstagare och övriga nära kontakter. Som exponerade räknas alla personer, både omsorgstagare, personal och andra, som varit i nära kontakt (inom 2 meter under minst 15 minuter) med den som testats positivt för covid-19, under den smittsamma perioden (2 dygn före symtomdebut, eller provtagningsdatum för symtomfria personer).
- Kontrollera om någon av de personer som finns på listan varit sjuka i covid-19 inom 6 månader och testat positivt för covid-19 (PCR) med en av Region Stockholm rekommenderad metod. De behöver då inte provtas, men förs upp på listan.
- Vaccinerad personal och omsorgstagare ingår i smittspårning, förs upp på listan och provtas.

Exponerad personal utan symtom kan fortsätta arbeta på samma enhet i verksamheten där exponeringen skett i väntan på provsvar men ska vara extra uppmärksam på symtom och då direkt meddela sin chef/arbetsledare.

Ett negativt prov tidigt i infektionsförloppet kan inte säkert utesluta sjukdom. Förnyad provtagning kan därför behövas. Var frikostig med provtagning för covid-19 vid nytillkomna symtom hos personal och omsorgstagare som ingår i smittspårning, även ospecifika sådana.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Vid flera fall på en enhet rekommenderas en snar kontakt med Smittskydd Stockholm och Vårdhygien Stockholm. Att sammankalla till styrgruppsmöte med flera olika aktörer kan ibland bli aktuellt för det fortsatta arbetet med smittspårning och andra aktuella åtgärder.

Exponerad personal

Verksamhetsansvarig förmedlarlistan med aktuell personal till SLSO smittspårningsteam. Listan inkluderar all personal som varit i nära kontakt med den person som har covid-19 under dennes smittsamma period (dvs 2 dygn före symtomdebut eller provtagningsdatum för symtomfri person). Tänk på att inkludera även nattpersonal, vikarier, timanställda, inlånad personal från annan enhet och eventuell annan personal (till exempel lokalvårdare, arbetsterapeut, fotsjukvårdare, tandvårdspersonal och fysioterapeut).

I väntan på provsvar kan personal som inte har några symtom fortsätta arbeta på samma enhet där exponeringen skett i väntan på provsvar men ska vara extra uppmärksam på symtom och direkt meddela sin chef/arbetsledare. Snabbtest med antigen kan ibland användas i smittspårningssyfte för att få snabbare svar. När antigen test används i smittspårningen ska det alltid kompletteras med PCR oavsett antigenresultat.

Smittspårningsteamet inom Region Stockholm ([SLSO smittspårningsteam](#)) ansvarar för:

- personalprovtagning via egen provtagning, bevakning av provsvar och vid positiva provsvar, meddelar resultat.
- att sammanställa resultatet av personalsmittspårningen, meddela verksamhetsansvarig antalet provtagna, antalet positiva fall samt identiteten på dessa för att kunna utreda var personalen har arbetat för fortsatt eventuell smittspårning.
- att provta personal igen dag 5 om det första provet var negativt.

Symtomfri personal med positiv PCR

- Informeras av behandlande läkare på SLSO smittspårningsteam om att stanna hemma i 7 dagar samt att rapportera till behandlande läkare på smittspårningsteamet direkt vid tillkomst av symtom för vidare handläggning enligt nedan.
- Verksamhetsansvarig ansvarar för smittspårning kring symtomfri personal, då från provtagningsdatumet.

Symtomutveckling hos tidigare symtomfri personal med positiv PCR

- Vid symtomutveckling ska personen direkt rapportera till behandlande läkare på SLSO smittspårningsteam. Personen ska fortsätta att stanna hemma i minst 7 dygn efter symtomdebut och ska ha varit feberfri och mått bra minst 2 dygn innan återgång till arbete (se [Smittskyddsblad](#)). Om personen vårdats på sjukhus gäller minst 14 dygn.
- Verksamhetsansvarig ska påbörja ny smittspårning enligt rutin för alla som testat positivt för covid-19.
- I de fall PCR-positiv personal arbetat när symtomen uppkom, eller 2 dygn innan symtomdebut, ringer SLSO smittspårningsteam och meddelar verksamhetsansvarig identiteten på personalen för att ny smittspårning ska kunna ske.

Exponerad omsorgstagare

Verksamhetsansvarig förmedlar en lista på aktuella exponerade omsorgstagare till ansvarig läkare på SÄBO. I smittspårningslistan inkluderas alla omsorgstagare (även vaccinerade och de som tidigare haft covid-19) som varit i nära kontakt (<2m, 15 min) med den person som har covid-19 under dennes smittsamma period (från 2 dygn före symtomdebut eller provtagningsdatum på symtomfri person). Tänk även på omsorgstagare som kan ha exponerats i samband med aktiviteter utanför den egna enheten.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Vaccinerade omsorgstagare provtas. Symtomfria omsorgstagare som haft bekräftad covid-19 de senaste sex månaderna behöver inte provtas men förs upp på listan.

Ansvarig läkare på SÄBO ansvarar för provtagning av exponerade omsorgstagare, även vaccinerade. De som testas negativa vid första provtagningen ska provtas igen dag 5, eller tidigare vid symtom. [Smittskyddsblad](#)

I väntan på provsvar stannar omsorgstagaren i sin bostad och ska inte delta i gemensamma aktiviteter. Var uppmärksam på nytillkomna symtom, även diffusa och ospecifika sådana hos omsorgstagaren. Provtagning bör ske frikostigt.

Symtomfri exponerad omsorgstagare, som inte är vaccinerad eller haft laboratoriebekräftad covid-19 de senaste sex månaderna, vistas i lägenhet med stängd dörr under minst 7 dagar efter sin senaste exponering. Säkerställ vård och omsorgsbehovet hos omsorgstagaren i lägenheten.

Smittspårning vid bekräftat fall hos personal eller omsorgstagare inom LSS- och socialpsykiatri boende

I smittspårningen identifieras personal, omsorgstagare och övriga nära kontakter som exponerats för en person under smittsam period. Identifierade exponerade personer förs upp på en smittspårningslista (bilaga III och V).

Personal och omsorgstagare som de senaste sex månaderna haft en PCR-bekräftad covid-19 förs upp på smittspårningslistan men behöver inte rutinmässigt provtas som del i smittspårning. Provtagning sker däremot vid symtom.

I de fall personal inte arbetat under smittsam period (från 2 dygn före symtomdebut och minst 7 dagar efter) behöver ingen smittspårning utföras på arbetsplatsen.

Exponerad personal utan symtom kan fortsätta arbeta på samma enhet där exponeringen skett i väntan på provsvar men ska vara extra uppmärksam på symtom och då direkt meddela sin chef/arbetsledare.

Ett negativt prov tidigt i infektionsförloppet kan inte säkert utesluta sjukdom. Förnyad provtagning kan därför behövas. Var frikostig med provtagning för covid-19 vid nytillkomna symtom hos personal och omsorgstagare som ingår i smittspårning, även ospecifika sådana.

För information till personal och omsorgstagare som varit i nära kontakt med covid-19 i hemmet eller på fritiden, se [Information till dig som kan vara smittad](#)

Verksamhetsansvarig ansvarar för att:

- identifiera och upprätta en förteckning (smittspårningslista) över exponerad personal och omsorgstagare (bilaga I och III) samt övriga nära kontakter (bilaga V).

Som exponerad räknas alla personer, både omsorgstagare, personal och andra, som varit i nära kontakt (inom 2 meter under minst 15 minuter) med den som testat positivt för covid-19, under den smittsamma perioden (2 dygn innan symtomdebut, eller provtagningsdatum på symtomfri person).

Vaccinerad personal och omsorgstagare ingår i smittspårning och förs upp på listan. I listan inkluderas:

- Omsorgstagare som bor på samma boende och varit i nära kontakt med den som har PCR-bekräftad covid-19.
- Personal som arbetat på boendet och varit i nära kontakt med den person som har PCR-bekräftad covid-19.
- Personer som kan ha exponerats av en person med bekräftad covid-19 i samband med gemensam aktivitet inklusive daglig verksamhet.

- informera alla exponerade omsorgstagare och personal om att de har varit i kontakt med någon som har covid-19 och därför behöver provtas så snart som möjligt samt ytterligare en gång dag fem om det första provet var negativt. De ska även vara uppmärksamma på symtom under de närmaste 2 veckorna. Under denna tid gäller att de ska träffa så få personer som möjligt, även utanför arbetet. [Information till dig som kan vara smittad](#)

Exponerad personal

All personal som blivit exponerad skrivs upp på smittspårningslista (bilaga III) och beställer själva covid-19 test via 1177.se [Provtagning för personal](#)

Personal som är asymtomatisk kan arbeta kvar på den avdelning/enhet där exponering skett i väntan på provsvar, men ska vara uppmärksam på symtom. Om symtom uppstår under arbetspasset ska hen omedelbart meddela verksamhetschef, avsluta arbetspasset, åka hem samt bära munskydd under hemresan (kommunala färdmedel bör om möjligt undvikas).

Exponerad omsorgstagare

Alla omsorgstagare som blivit exponerade skrivs upp på smittspårningslista. Ansvarig sjuksköterska kontakter i sin tur respektive vårdcentral för ordination av provtagning, även vaccinerade personer provtas. Omsorgstagare som de senaste sex månaderna haft en PCR bekräftad covid-19 behöver inte rutinmässigt provtas som del i smittspårning, men förs upp på smittspårningslista.

Alla omsorgstagare med symtom provtas alltid oavsett vaccinationsstatus. Se [Provtagningsindikation för påvisning av pågående covid-19](#)

I väntan på provsvar bör omsorgstagare om möjligt stanna i sitt rum med stängd dörr. Säkerställ vård- och omsorgsbehovet hos omsorgstagaren i lägenheten.

Ansvarig husläkare/vårdcentral ansvarar för medicinsk bedömning, provtagning, bevakning och handläggning av provsvar. Vid positivt provsvar ger behandlande läkare information och förhållningsregler samt bedömer lämplig vårdnivå.

Övriga exponerade

Om personer från olika boenden blivit exponerade i samband med gemensam daglig verksamhet/aktivitet, informeras ansvarig sjuksköterska och verksamhetsansvarig på de olika verksamheterna av verksamhetsansvarig där omsorgstagare med bekräftad covid-19 bor för skyndsamt smittspårning.

Eventuella andra kontakter, till exempel familj, vänner, god man, färdtjänst, m flera informeras om möjlig exponering. Verksamhetsansvarig ansvarar i samråd med kommunens sjuksköterska för att detta sker. Se länk nedan:

[Information till dig som har haft nära kontakt med någon som har covid-19](#)

Smittspårning vid bekräftat fall hos personal eller omsorgstagare inom hemtjänst och dagverksamhet

I smittspårningen identifieras personal, omsorgstagare och övriga nära kontakter som exponerats för en person under smittsam period. Identifierade exponerade personer förs upp på en smittspårningslista (bilaga IV och V). I de fall personal inte arbetat under smittsam period (från 2 dygn före symtomdebut och minst 7 dagar efter) behöver ingen smittspårning utföras på arbetsplatsen. Vaccinerade personer ingår också i smittspårningen och provtas.

Personal och omsorgstagare som de senaste sex månaderna haft en PCR- bekräftad covid-19 behöver inte rutinmässigt provtas som del i smittspårning, men däremot vid symtom.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Exponerad personal utan symtom kan fortsätta arbeta på samma enhet där exponeringen skett i väntan på provsvar men ska vara extra uppmärksam på symtom och då direkt meddela sin chef/arbetsledare.

Ett negativt prov tidigt i infektionsförloppet kan inte säkert utesluta sjukdom. Förnyad provtagning kan därför behövas. Var frikostig med provtagning för covid-19 vid ny tillkomna symtom hos personal och omsorgstagare som ingår i smittspårning, även ospecifika sådana.

Om personal eller omsorgstagare blivit exponerade för covid-19, (mindre än 2 meter och mer än 15 minuter) på enheten ansvarar verksamhetsansvarig för att:

- utreda om personal som testats positivt för covid-19 varit i verksamheten under smittsam period (d.v.s. från 2 dygn före symtomdebut eller provtagningsdatum på symptomfri person).
- utreda om omsorgstagare som testats positivt för covid-19 har fått besök av hemtjänstpersonal eller deltagit i dagverksamhetens aktiviteter under smittsam period (från 2 dygn före symtomdebut eller provtagningsdatum på symptomfri person).
- lista personal och omsorgstagare som kan ha exponerats (<2 meter, mer än 15 minuter). (bilaga IV)
- informera omsorgstagare (vid behov även anhöriga) och uppmana till provtagning omgående samt dag 5, även om de är vaccinerade. Observera att personalens identitet inte får röjas. Vid behov lämna skriftlig information till omsorgstagare.
- informera personal om exponering och uppmana till provtagning omgående samt dag 5, även om de är vaccinerade.

Se [Information till dig som kan vara smittad](#) och [Flödesschema för covid-19 inom hemtjänst](#).

Exponerad personal

Boka provtagning via personalspår på 1177.se. I väntan på provsvar kan personal som inte har några symtom fortsätta arbeta. Om exponerad personal utvecklar symtom, stannar hen hemma och provtagning ska ske omgående. Vid positivt provsvar, dvs påvisad covid-19, ska personal stanna hemma i minst sju dagar från symtomdebut, samt även ha varit feberfri i två dagar och tydligt känna sig bättre för att anses vara smittfri och kunna återgå till arbetet. Vid sjukhusvård gäller minst 14 dagar. Smittspårning ska ske kring varje positivt fall.

Exponerad omsorgstagare

Omsorgstagare som exponerats (<2 meter, 15 minuter) för covid-19 från sin hemtjänstpersonal eller av personal/omsorgstagare under vistelse i dagverksamhetens lokaler ska informeras om detta av verksamhetsansvarig på hemtjänsten/dagverksamheten. Index identitet får inte röjas. Anhöriga kan också behöva underrättas beroende på situation. Ibland kan omsorgstagaren också behöva mer information och hjälp med att beställa provtagning enligt nedan.

Den exponerade personen bokar provtagning som närkontakt via 1177.se. Saknas bank-id eller om det av någon annan anledning inte går att boka via 1177 kan vårdcentral kontaktas för provtagning. I väntan på provsvar stannar omsorgstagaren hemma. Vid förekomst av symtom, även milda symtom, ska omsorgstagaren handläggas som misstänkt fall av covid-19 och provtas. Under sju dagar från exponeringen bör sociala kontakter undvikas i möjligaste mån.

En omsorgstagare kan exponeras för smitta från samhället, anhöriga och andra kontakter. Informera omsorgstagare att de, om de får kännedom om att de blivit exponerade (<2 meter, 15 minuter), ska informera sin hemtjänstpersonal om detta och vid symtom även beställa provtagning.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Se [Information till nära kontakt](#)

[Brev till exponerade personer, covid-19 - Vårdgivarguiden](#)

Handläggning av misstänkt/bekräftad covid-19

Personal som provtagits på grund av symtom, till exempel via egenprovtagning, och bekräftats ha covid-19, är skyldig att meddela sin chef/verksamhetsansvarig detta. Verksamhetsansvarig ansvarar för att utreda om personalen arbetat under smittsam period (d.v.s. från 2 dygn före symtomdebut, eller från provtagningsdatum på symptomfri person) och därefter initiera smittspårning.

Vid positivt provsvar ska personal stanna hemma i minst sju dagar från symtomdebut, samt även ha varit feberfri i två dagar och tydligt känna sig bättre för att anses vara smittfri och kunna återgå till arbetet. Vid sjukhusvård gäller andra tidsramar, se

[Vägledning kriterier för bedömning av smittfrihet vid covid-19](#)

Handläggning av misstänkt/bekräftad covid-19 hos omsorgstagare inom SÄBO för äldre

- Behandlande läkare ger förhållningsregler och ansvarar för smittspårning [Smittskyddsblad, patientinformation för covid-19 - Vårdgivarguiden](#)
- En omsorgstagare på SÄBO som har PCR-bekräftad covid-19 ska vistas i sin lägenhet/rum med stängd dörr i minst 14 dagar från symtomdebut, samt minst 2 dygns feberfrihet och allmän förbättring. För PCR-positiv symptomfri omsorgstagare gäller 14 dagar från provtagningsdatum. Se: [Vägledning om kriterier för bedömning av smittfrihet vid covid-19 - Folkhälsomyndigheten](#)
- Om behov finns att vistas utanför rummet/lägenheten, ledsagas omsorgstagaren av personal för att kunna upprätthålla avstånd till andra. Ledsagande personal använder adekvat skyddsutrustning (heltäckande visir och andningsskydd), och omsorgstagaren bör bära kirurgiskt munskydd IIR om så är möjligt.
- Verksamhetsansvarig ansvarar tillsammans med sjuksköterskan för att bedöma vilka resurser och vilka anpassningar av boendet som behövs för att möjliggöra att omsorgstagare med covid-19 kan följa de förhållningsregler som ges av behandlande läkare. [Covid-19 - läkarinformation.pdf | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)
- Avdela personal till att ta hand om brukare med misstänkt/bekräftad covid-19.
- Vid vård av patient med misstänkt/bekräftad covid-19 rekommenderas heltäckande visir och andningsskydd. Vid misstänkt eller konstaterad smittspridning av covid-19 ska personal använda heltäckande visir och kirurgiskt munskydd IIR kontinuerligt i alla utrymmen. [Andningsskydd kan behövas vid arbete i någon annans hem](#)
[Omhändertagande av patient med feber eller luftvägssymtom - Vårdgivarguiden](#)

Inom enheter med pågående smittspridning rekommenderas i att övrig personal som inte deltar i vård av patient med misstänkt/bekräftad covid-19, använder heltäckande visir och kirurgiskt munskydd IIR kontinuerligt i alla utrymmen, även personalutrymmen.

[Rekommendation om source control och personlig skyddsutrustning](#)

Verksamhetsansvarig kontaktar vid behov Vårdhygien Stockholm för rådgivning. Se [Kunskapsstöd och kontakt Vårdhygien](#)

Observera att rekommenderad personlig skyddsutrustning och source control ska användas av all personal, även om hen är vaccinerad, eller har haft covid-19.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Handläggning av misstänkt/bekräftad covid-19 hos omsorgstagare inom LSS eller Socialpsykiatri

Om en omsorgstagare får symtom eller om personal uppmärksammar covid-19 relaterade symtom hos en omsorgstagare, kontaktas den sjuksköterska som ansvarar för verksamheten samt omsorgstagarens husläkare/vårdcentral för bedömning och provtagning. Alla med symtom provtas, även vaccinerade. [Provtagningsindikation för påvisning av pågående covid-19](#). Omsorgstagare som under de senaste sex månaderna haft en PCR bekräftad covid-19 behöver oftast inte provtas för covid-19, det avgörs vid den medicinska bedömningen.

I väntan på läkarbedömningen och provsvaret, rekommenderas att omsorgstagaren stannar i sitt eget rum/lägenhet med stängd dörr. Om behov finns att vistas utanför rummet/lägenheten, ledsagas omsorgstagaren av personal för att kunna upprätthålla avstånd till andra. Ledsagande personal använder adekvat skyddsutrustning (heltäckande visir och andningsskydd), och omsorgstagaren bör bära kirurgiskt munskydd IIR om så är möjligt.

Verksamhetsansvarig ansvarar tillsammans med sjuksköterskan för att bedöma vilka resurser och vilka anpassningar av boendet som behövs för att möjliggöra att omsorgstagare med covid-19 kan följa de förhållningsregler som ges av behandlande läkare. Avdela personal till att ta hand om brukare med misstänkt/bekräftad covid-19.

[Covid-19 - läkarinformation.pdf | Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

Vid vård av patient med misstänkt/bekräftad covid-19 rekommenderas heltäckande visir och andningsskydd. Vid misstänkt eller konstaterad smittspridning av covid-19 ska personal använda heltäckande visir och kirurgiskt munskydd IIR kontinuerligt i alla utrymmen.

[Andningsskydd kan behövas vid arbete i någon annans hem](#)

Verksamhetsansvarig kontaktar vid behov Vårdhygien Stockholm och Smittskydd Stockholm för rådgivning.

Observera att rekommenderad personlig skyddsutrustning och source control ska användas av **all** personal, även om hen är vaccinerad, har antikroppar eller har haft covid-19.

Observera att ett negativt prov tidigt i infektionsförloppet inte säkert kan utesluta covid-19 varför ett nytt prov ibland kan bli aktuellt.

Omsorgstagare med bekräftad covid-19 som inte behöver sjukhusvård ska stanna i sitt eget rum/lägenhet, om möjligt med stängd dörr, tills hen bedöms vara smittfri. Säkerställ vård- och omsorgsbehovet hos omsorgstagaren i lägenheten. Smittfrihet inträder efter **minst sju dagar** från symtomdebut. Hen ska även ha varit feberfri i två dagar och tydligt känna sig bättre för att bedömas som smittfri. För omsorgstagare som vårdats på sjukhus för covid-19 gäller längre tid, 14–21 dagar. Denna bedömning bör ske i samråd med behandlande läkare. Se: [Kriterier för bedömning av smittfrihet vid covid-19](#) och [Covid-19 - Patientinformation](#)

Det är viktigt att säkerställa

- att berörd personal informeras om misstänkt/bekräftad covid-19 hos omsorgstagare.
- korrekt följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler.
- använd andningsskydd (utan ventil) och visir som personlig skyddsutrustning efter riskbedömning av arbetsgivare vid vård och omsorg av omsorgstagare med misstänkt eller bekräftad covid-19. Detta med anledning av Arbetsmiljöverkets rekommendation den 7 maj 2021. Länk: [Andningsskydd i någon annans hem](#)

Använd andningsskydd (FFP3/FFP2/N95) kombinerat med stänkskydd vid aerosolgenererande arbetsmoment som till exempel användning av CPAP. Se dokument: [Om skyddsutrustning vid aerosolbildande procedurer hos patient med covid-19](#).

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Handläggning av misstänkt/bekräftad covid-19 hos omsorgstagare inom dagverksamhet och hemtjänst

Om en omsorgstagare får symtom eller om personal uppmärksammar covid-19 relaterade symtom hos en omsorgstagare, kontaktas hälso- och sjukvårdspersonal enligt lokal rutin för bedömning. I väntan på läkarbedömningen och provsvaret, rekommenderas att omsorgstagaren stannar hemma.

Om en omsorgstagare uppvisar symtom under sin vistelse i dagverksamhetens lokaler, hänvisas hen till ett rum avskilt från övriga omsorgstagare med stängd dörr och rekommenderas att ta på sig ett munskydd. En personal avsätts för kontakt med omsorgstagaren i väntan på transport till hemmet eller till sjukvården beroende på personens allmäntillstånd. Om vård hos annan vårdgivare blir aktuell; informera om symtomen och eventuell misstanke om diagnos vid beställning av ambulans och möt upp transporten som ska hämta omsorgstagaren.

Omsorgstagare som har symtom på covid-19 kan beställa provtagning för covid-19 på följande sätt:

- via hemtest/drive in/apotek som beställs via 1177.se
- via kontakt med husläkaren/vårdcentralen för bedömning och eventuell provtagning

Vaccinerade personer med hemtjänst och inom dagverksamhet rekommenderas provtagning vid symtom. Observera att ett negativt prov tidigt i infektionsförloppet inte säkert kan utesluta covid-19 varför ett nytt prov ibland kan bli aktuellt.

Personal använder andningsskydd (utan ventil) och heltäckande visir som personlig skyddsutrustning vid vård och omsorg av misstänkt eller bekräftad covid-19 i någons hem efter riskbedömning av arbetsgivare. Detta med anledning av Arbetsmiljöverkets rekommendation den 7 maj 2021. [Andningsskydd kan behövas vid arbete i någon annans hem](#)

Observera att rekommenderad personlig skyddsutrustning och source control ska användas av all personal, även om hen är vaccinerad, har antikroppar eller har haft covid-19.

Verksamhetsansvarig på hemtjänsten informerar all berörd personal om vilka omsorgstagare som har misstänkt/bekräftad covid-19 och bistår vid behov med att kontakta/informera anhöriga och vårdpersonal om att brukaren har symtom. Utifrån det medicinska tillståndet avgör den behandlande läkaren vårdnivå.

Behandlande läkare ansvarar för att bevaka provsvar och förmedla provsvar till omsorgstagaren, som i sin tur informerar verksamhet/hemtjänst.

- Vid positiv PCR
 - Behandlande läkare ger förhållningsregler och ansvarar för smittspårning [Smittskyddsblad, patientinformation för covid-19 - Vårdgivarguiden](#). Omsorgstagare ansvarar själv för information till hemtjänst/verksamhet, som i sin tur smittspårar vidare.
 - Smittspårning utförs kring alla nyupptäckta fall, såväl av omsorgstagare som personal som har varit i nära kontakt (2 meter, <15 minuter) till den som har bekräftat covid-19.
 - Verksamhetsansvarig listar och informerar berörd personal och omsorgstagare om att de är exponerade och att de bör beställa provtagning.
 - Omsorgstagare bör vistas i sitt hem och begränsa alla kontakter med andra tills hen är smittfri. [Vägledning om kriterier för bedömning av smittfrihet vid covid-19 - Folkhälsomyndigheten](#)

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

- Avdela personal till att ta hand om brukare med misstänkt/bekräftad covid-19.
- Personalen som arbetar hos person med symtom på covid-19 följer anvisningarna i dokumentet [Omhändertagande av patient med feber eller luftvägssymtom - Vårdgivarguiden](#)
- Dagverksamhet bör pausas under åtminstone 7 dagar vid kännedom om att en omsorgstagare har varit där under smittsam period och övriga deltagare/personal exponerats.
- Vid negativ PCR
 - inga ytterligare åtgärder
 - om symtomen kvarstår kan ny bedömning och provtagning bli aktuell.

Smittspårings- och sammanställningslista

Finns för personal, omsorgstagare och övriga kontakter, samt en sammanställningslista som bilaga I–VI.

Screening inom SÄBO

Screening av omsorgstagare efter vistelse på en annan sjukvårdsenhet, eller vid inskrivning eller växelvård gäller endast på SÄBO för äldre. Ingen screening behövs av omsorgstagare inom LSS eller socialpsykiatri.

Vid utskrivning från slutenvård

Omsorgstagare (även vaccinerade) som skrivs ut från slutenvård till SÄBO för äldre och inte haft laboratoriebekräftad covid-19 det senaste halvåret provtas inför utskrivningen. Prov tas helst 1 - 2 dagar före utskrivning. Om svaret inte inkommit innan omsorgstagaren lämnar slutenvården bör ansvarig läkare på SÄBO bevaka provsvaret.

Provsvaret kan vara negativt på grund av att det tagits under inkubationstiden. Vid negativt PCR svar, tas ett nytt prov 3 - 5 dagar efter ankomsten till SÄBO för äldre. I väntan på provsvar hålls omsorgstagare som inte är fullt vaccinerad eller haft covid-19 inom 6 månader, om möjligt på sitt rum och personal använder adekvat skyddsutrustning. Se [Omhändertagande av patient vid misstänkt eller bekräftad covid](#).

Om omsorgstagare senare får symtom som överensstämmer med covid-19 tas ytterligare prov.

Vid flytt till SÄBO för äldre (korttidsboende eller servicehus) från eget boende/annat SÄBO

Symtomfri nyinflyttad omsorgstagare som genomgått infektion med covid-19 de senaste 6 månaderna behöver inte screenas för covid-19 i samband med inflyttning och behöver heller inte stanna på sitt rum.

Vaccinerade patienter provtas inför flytten samt dag 5, men behöver inte stanna på sitt rum i väntan på provsvar. Husläkare ansvarar för provtagning innan flyttning och läkare på SÄBO ansvarar för provtagning dag 5.

Andra nyinflyttade, som varken haft covid-19 de senaste 6 mån eller vaccinerats, vistas på rummet i väntan på provsvar tagna inför inflyttning samt dag 5 efter inflyttning och personal använder adekvat skyddsutrustning. Se [Omhändertagande av patient vid misstänkt eller bekräftad covid](#).

Om omsorgstagaren senare får symtom som överensstämmer med covid-19 tas ytterligare prov.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Vid tillfällig vistelse utanför SÄBO för äldre och vid växelvård

Efter besök i vården (till exempel specialistmottagning, akutmottagning, vårdcentral, tandvård, röntgenundersökning, fysioterapi) gör behandlande läkare i samråd med ansvarig sjuksköterska en individuell bedömning om provtagning vid återkomst.

Efter andra besök utanför SÄBO (t. ex frisör, fotvård, vänner, familj) görs en individuell bedömning huruvida provtagning behövs.

I bedömningen ska hänsyn tas till kriterier beskrivna i smittskyddsbladet för läkare; genomgången infektion med covid-19 de senaste 6 månaderna och vaccinationsstatus beaktas, liksom att risken för smittöverföring ökar vid kontakter som skett inomhus, med avstånd mindre än 2 meter och under mer än 15 minuter och där skyddsutrustning inte använts. Se [Läkarinformation](#)

Om bedömningen resulterar i att omsorgstagare provtas, rekommenderas detta dag 3–5 efter ankomsten. I väntan på provsvar hålls omsorgstagare som inte haft covid-19 de senaste 6 mån eller är vaccinerad i möjligaste mån avskild från övriga omsorgstagare och personal använder adekvat skyddsutrustning. Se [Omhändertagande av patient vid misstänkt eller bekräftad covid](#).

Vid inskrivning i växelvård

Symtomfri nyinflyttad omsorgstagare som genomgått infektion med covid-19 de senaste 6 månaderna behöver inte screenas för covid-19 i samband med inskrivning och behöver heller inte stanna på sitt rum.

Omsorgstagare som är vaccinerad provtas inför första inskrivning och dag 3–5, men behöver inte stanna på sitt rum i väntan på provsvar.

Omsorgstagare som varken haft covid-19 de senaste 6 mån eller vaccinerats, provtas inför första inskrivning och dag 3–5. Omsorgstagaren vistas om möjligt på rummet i väntan på provsvar. Därefter upprättas en individuell plan för provtagning av ansvarig läkare och sjuksköterska på SÄBO i samråd med vederbörande husläkare.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Vårdhygieniska förutsättningar i verksamheten

Följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler samt användning av personlig skyddsutrustning förutsätter tillgång till rekommenderad utrustning, kunskap om hur utrustningen används samt egenkontroller av gällande rutiner i verksamheten.

Verksamhetschefen ansvarar för att alla medarbetare har god kännedom och kunskap om detta samt ansvarar för att rekommendera utrustning finns tillgänglig och att personalen bereds tillfälle att inhämta nödvändiga kunskaper.

Rutiner för rengöring och desinfektion, hantering av kroppsvätskor, tvätt och avfall är nödvändiga och bidrar till att minska risken för vårdrelaterad smittspridning. Kontakta gärna Vårdhygien Stockholm vid vårdhygieniska frågor.

Det är inte farligt att få viruspartiklar på huden om man tvättar sig med tvål och vatten och/eller desinfekterar med handdesinfektionsmedel.

Säkerställ hos varje omsorgstagare tillgång till

- alkoholbaserat handdesinfektionsmedel
- flytande tvål
- engångs pappershanddukar
- engångs plastförkläde
- handskar
- stänkskydd för ansiktet (se nedan)
- ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid)
- torkduk för engångsbruk

Säkerställ att varje verksamhet även har tillgång till

- långärmat plastförkläde
- andningsskydd (FFP2/ N95/FFP3)

Stänkskydd för ansikte

Olika kombinationer av stänkskydd kan användas med samma skyddseffekt:

- Visir och vätskeresistent kirurgiskt munskydd märkt IIR.
- Skyddsglasögon och vätskeresistent kirurgiskt munskydd märkt IIR.
- Kirurgiskt munskydd IIR med inbyggt visir uppfyller samma funktion som ovanstående alternativ.
- Andningsskydd utan ventil och heltäckande visir

Använd kirurgiskt munskydd IIR som source control i alla utrymmen där omsorgstagare vistas. Kirurgiskt munskydd IIR ska även användas i personalutrymmen när två meters avstånd till andra inte kan upprätthållas.

Det är viktigt att hantera munskydd och andningsskydd korrekt och att rengöra stänkskydd av flergångstyp på rätt sätt. Se dokument: [Hantering av munskydd och visir](#)

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Använd andningsskydd (FFP2/N95/FFP3) kombinerat med stänkskydd vid aerosolgenererande arbetsmoment, som t.ex. CPAP i enlighet med gällande rekommendation nedan om aerosolgenererande procedurer, även hos omsorgstagare utan bekräftad covid-19.

[Skyddsutrustning vid aerosolbildande procedurer](#)

Observera att rekommenderad personlig skyddsutrustning och source control ska användas av all personal, även om hen är vaccinerad, har antikroppar eller har haft covid-19.

Egenkontroller i verksamheter

Se dokument [Basala hygienrutiner och egenkontroll](#)

[Protokoll för vårdhygienisk standard i särskilda boendeformer \(sfvh.se\)](#)

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Rengöring och desinfektion

Covid-19 avdödas med rengöringsmedel, tvättmedel samt alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid eller Virkon®.

Vid kontakt med smittsamt sekret på huden tvättas hudområdet snarast med tvål och vatten och desinfekteras därefter med handdesinfektionsmedel.

Slutrengöring och slutdesinfektion är aktuell när omsorgstagare

- bedömts vara smittfri efter genomgången infektion med covid-19
- flyttas till sjukhus eller annan vårdform p.g.a. covid-19
- avlider

Disk, avfall och tvätt i vård- och omsorgsmiljö

- maskindiska glas, porslin och bestick mm. som använts av flera olika omsorgstagare eller personal
- avfall kastas som konventionellt (vanligt) avfall
- omsorgstagare textilier tvättas separat i tvättmaskin och hanteras enligt lokal rutin. Verksamhetsansvarig ansvarar för att lokal rutin upprättas.

Generella rekommendationer om rengöring och desinfektion av ytor i vård- och omsorgsmiljö

Desinfektera tagytor i lägenheter och allmänna utrymmen minst en gång per dag. Exempel på tagytor är dörrhandtag, kranar, sängbord, ledstänger och hjälpmedel. Bord i gemensamma utrymmen desinfekteras före och efter måltider.

Städrutiner enligt normal rutin ska följas extra noga. Se dokumentet "[Rengöring och desinfektion av ytor i vårdmiljö](#)".

Instruktion för omhändertagande av avliden med covid-19

Omhändertas enligt ordinarie rutin för [omhändertagande av avliden](#).

Den avlidnes personliga tillhörigheter såsom möbler etc. omhändertas enligt lokal rutin.

Rekommendationer vid besök på särskilda boenden för äldre (SÄBO)

Vid lokala utbrott kan andra rekommendationer tillkomma.

Personer som bor på särskilda boenden för äldre har en större risk att utveckla svår sjukdom om de smittas med covid-19. Det är mycket viktigt att både minska risken för att smittan förs in på SÄBO och att smittspridning inom boendet förhindras. Såväl verksamheten som besökare och omsorgstagare har ansvar för att möjliggöra detta genom att följa de allmänna råden (se länk nedan) och de lokala rutiner som gäller på boendet.

Enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer från 2021-02-25, är det möjligt för personer på särskilda boenden för äldre att ta emot besök i den egna lägenheten eller rummet, eller utomhus. Det är fortfarande viktigt att besökare håller avstånd, särskilt till andra personer på boendet, samt att alla bibehåller god handhygien. Uppmaningen att dessa besök sker i egen lägenhet eller motsvarande kvarstår tills vidare.

Region Stockholm anser att den nuvarande epidemiologiska situationen föranleder fortsatt försiktighet vid besök på SÄBO och att nedanstående regionala rekommendationer för besök fortsatt bör efterlevas för att minska risken att smitta förs in på boendet.

Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 (HSLF-FS 2020:12) betonar bland annat vikten av god handhygien, host- och nysetikett, att hålla avstånd och stanna hemma när man är sjuk eller har symtom.

[Länk till Allmänna råd om allas ansvar från Folkhälsomyndigheten](#)

[Länk till Föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen](#)

Organisation av besök

För att motverka att smitta med covid-19 förs in på boendet samt för att förhindra smittspridning, behöver den verksamhetsansvarige säkerställa att besöken är planerade i samråd med omsorgstagare och besökare. Verksamhetsansvarig gör en bedömning av hur många som samtidigt kan vistas i lokalen. Ett avstånd på minst 2 meter bör hållas till andra omsorgstagare och till personalen. Verksamhetsansvarig möjliggör för besökare att utföra handtvätt/handdesinfektion i lokalerna.

Besöket bör ske i omsorgstagares lägenhet eller utomhus, inte i lokaler där andra patienter vistas. Efter verksamhetens bedömning kan besöket förläggas till ett annat utrymme på boendet där de smittförebyggande åtgärderna bättre kan tillmötesgå (till exempel samlingslokal).

Vidare behöver verksamhetsansvarig **ge information** till besökare om gällande förutsättningar för besöket, att besökare:

- är symptomfria
- avvaktar med besök om någon i hushåll har en misstänkt eller pågående covid-19 infektion eller om besökaren varit i kontakt med någon med covid-19 senaste 14 dagarna
- avvaktar med besök minst en vecka om hen varit utomlands
- alltid bär kirurgiskt munskydd IIR utanför den anhöriges rum/lägenhet, men gärna under hela besöket
- inte vistas i allmänna utrymmen inom boendet
- undviker kontakt med andra än sin närstående i samband med besöket
- meddelar den verksamhetsansvarige om hen dagarna efterbesöket får symtom som vid covid-19.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Inför/under/efter besök

- möt upp besökare i entrén och håll avstånd (2 meter)
- informera besökare om att de endast får vistas i omsorgstagares lägenhet/anvisad lokal under besöket
- tillhandahåll och instruera om handtvätt/handdesinfektionsmedel före, under och efter besöket, samt innan och efter det kirurgiska munskyddet IIR används
- följ med besökare till omsorgstagares lägenhet/anvisad lokal
- informera om hur personalens uppmärksamhet kan påkallas till exempel när besöket ska avslutas
- följ om möjligt besökare ut efter besöket
- eventuella ytterligare besöksrutiner för verksamheten kan dessutom vara aktuella och bör efterlevas

Exempel på information till besökare

Observera att denna text kan komma att ändras om man på boendet har en spridning av covid-19.

Information till dig som ska besöka en närstående på Särskilt Boende för Äldre (SÄBO), LSS- eller socialpsykiatri boende

Som närstående har du ansvar för att ditt besök sker på ett smittsäkert sätt för att minska risken för att smitta förs in på boendet. Observera att du som besökare inte får ha någon form av infektionssymtom eller feber när du kommer på besök.

Stanna hemma om någon i ditt hushåll har misstänkt eller bekräftad covid-19 ska. Detsamma gäller om du varit i kontakt med någon annan som har covid-19 de senaste 14 dagarna.

Om du har varit utomlands rekommenderas du att avvakta med besök minst en vecka. Du bör också ha genomfört rekommenderade provtagningar innan besöket.

Besöket planeras i samråd med verksamhetsansvarig. Det är viktigt att du som besökare följer verksamhetens rutiner. Är du osäker på något, fråga personalen.

- Följ de rutiner som verksamheten beslutat om
- Kontakta personal innan du besöker boendet
- Håll avstånd till andra, minst 2 meter
- Använd ett kirurgiskt munskydd IIR, helst under hela besöket och alltid i allmänna utrymmen.
- Tvätta eller desinfektera händerna före och efter besöket samt före och efter användning av munskyddet
- Vistas om möjligt utomhus
- Ha inte kontakt med övriga omsorgstagare på boendet
- Vistas inte i gemensamma utrymmen
- Informera den verksamhetsansvarige om du skulle få symtom på covid-19 dagarna efter ditt besök.

Tack för att du hjälper till att minska smittspridningen av covid-19.

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Länkar

[Rengöring och Desinfektion av ytor i vårdmiljö – Vårdhygien Stockholm](#)

Affischmaterial

Följande informationsmaterial kan sättas upp eller delas ut till besökare:

[Så använder du engångsmunskydd – Folkhälsomyndigheten](#)

[Så använder du munskydd - 1177](#)

Länkar

[Digital utbildning i basala hygienrutiner – Vårdhygien Stockholm](#)

[Basala hygienrutiner i vård och omsorg – Vårdhygien Stockholm](#)

[Information om stänkskydd – Vårdhygien Stockholm](#)

[Rekommendation angående Source Control](#)

[Rengöring och Desinfektion av ytor i vårdmiljö – Vårdhygien Stockholm](#)

[Smittrisker – Arbetsmiljöverket](#)

[Allmänna råd om allas ansvar – Folkhälsomyndigheten](#)

[Omhändertagande av patient med misstänkt/bekräftad covid-19](#)

[Rekommendationer vid besök i SÄBO – Folkhälsomyndigheten](#)

[Föreskrifter och allmänna råd – Socialstyrelsen](#)

[Kartläggning av covid-19 på SÄBO i Stockholms län – Smittskydd Stockholm](#)

[Smittskyddsblad](#)

[Folkhälsomyndighetens vägledning om kriterier för bedömning av smittfrihet vid covid-19](#)

Smittskyddsläkaren i Stockholms län/Vårdhygien Stockholm	Dnr: SMST 2109-0076
Riktlinje för covid-19 inom kommunal vård och omsorg	
Gäller från 2021-11-22	www.smittskyddstockholm.se

Bilaga VI – Covid-19, Sammanställning smittspårning

Ansvarig smittspårare:

Enhet/boende:

Lista nummer:

Datum påbörjad: **Datum avslutad:**

Avser: Omsorgstagare

Personal

Antal identifierade kontakter för provtagning:

Antal provtagna kontakter:

Antal positiva:

Bilaga VII – Tabell

Sammanfattande tabell över provtagning och ansvarsfördelning avseende provtagning, smittspårning, förhållningsregler och smittskyddsanmälan för kommunal omsorgsverksamhet (Dagverksamhet, LSS, Hemtjänst, Socialpsykiatri och SÄBO***). Denna tabell är en översikt och för mer detaljerad information hänvisas till text för respektive verksamhet i dokumentet ”Riktlinjer.....”								
	Provtagning				Ansvarig för Smittspårningslista		Ansvarig för förhållningsregler och smittskyddsanmälan	
	Index personal		Index omsorgstagare					
	Exponerad* personal	Exponerad* omsorgstagare	Exponerad* personal	Exponerad* omsorgstagare	Exponerad* personal	Exponerad* omsorgstagare	Personal	Omsorgstagare
Verksamhet								
Dagverksamhet	Ja (1177 personalspår)	Ja (1177/HLM)	Ja (1177 personalspår)	Ja (1177/HLM)	Verksamhetsansvarig		SLSO	SLSO/HLM
Hemtjänst	Ja (1177 personalspår)	Ja (1177/HLM)**	Ja (1177 personalspår)	Ej aktuellt**			SLSO	SLSO/HLM
LSS-boende	Ja (1177 personalspår)	Ja (1177/HLM)	Ja (1177 personalspår)	Ja (1177/HLM)			SLSO	SLSO/HLM
Socialpsykiatri	Ja (1177 personalspår)	Ja (1177/HLM)	Ja (1177 personalspår)	Ja (1177/HLM)			SLSO	SLSO/HLM
SÄBO***	Ja (Särskilt smittspårningsteam, SLSO)	Ja (ansvarig läkarorganisation)	Ja (Särskilt smittspårningsteam, SLSO)	Ja (ansvarig läkarorganisation)			SLSO	Ansvarig läkarorganisation

*Exponerad innebär kontakt med någon som har bekräftad covid-19 i mer än 15 minuter och med ett avstånd på mindre än 2 meter
HLM=Husläkarmottagning
**Exponerad anhörig i samma hushåll provtas via 1177 eller HLM
***SÄBO=Särskilt Boende för Äldre

Bilaga VIII – Styrgruppsmöte i samband med fall av covid-19

Smittskydd Stockholm får kännedom om bekräftade fall av covid-19 på SÄBO genom laboratoriets anmälningar i SmiNet. I anmälan framkommer vilket SÄBO det gäller. Smittskydd Stockholm får inte automatisk kännedom om positiva fall när omsorgstagare testats utanför SÄBO, t ex på sjukhus, i andra verksamheter, eller med snabbtest antigen. I dessa fall rekommenderas att boendet själva tar kontakt med Smittskydd Stockholm.

Smittskydd Stockholm kontaktar verksamhetschefen på boendet, informerar om smittspårningsrutiner och om möjligheten för verksamhetschefen att kalla till styrgruppsmöte.

Till ett styrgruppsmöte kallas t ex verksamhetschef, medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), ansvarig läkare, andra representanter från verksamheten, SLSO smittspårningsteam, Smittskydd Stockholm och Vårdhygien Stockholm. Mötet genomförs digitalt under tystnadsplikt.

Syftet med mötet är att analysera hur smittspridningen skett och vilka ytterligare åtgärder verksamheten behöver vidta för att förhindra vidare spridning. I smittspårningsarbetet upprättas listor med den personal och de omsorgstagare som exponerats.

Arbetet med detta initieras direkt av verksamhetsansvarig vid positivt provsvar hos omsorgstagare eller personal, det vill säga innan ett styrgruppsmöte ägt rum. Mötet är ett komplement till verksamhetens smittspårningsarbete och innebär ett tillfälle att ställa frågor och få hjälp samt utbyta erfarenheter och kunskap.

Under mötet går de olika deltagarna gemensamt igenom situationen på boendet samt antal fall och exponerade, både personal och omsorgstagare. Verksamheten kontaktar Vårdhygien Stockholm så snart de behöver stöd, styrgruppsmöte behöver inte inväntas.

Punkterna i agendan nedan kan förslagsvis användas som checklista under mötet.

Agenda för styrgruppsmöte

1. Presentation av verksamheten

- Hur ser boendet ut avseende t ex antal omsorgstagare, lägenheter, avdelningar, gemensamma utrymmen och typ av verksamhet (demens, somatisk etc.)?
- Flera byggnader?
- Antal fast personal /timanställda, hur arbetar dag-respektivenattpersonalen?
- Gemensamma personalutrymmen (t ex omklädningsrum, personalrum, matsal)?
- Information om boendet kan med fördel fyllas i förväg och bifogas kallelsen till mötet.

2. Basala hygienrutiner och andra smittförebyggande åtgärder

- Arbetar personalen på flera enheter/avdelningar under samma pass?
- Används source control/skyddsutrustning med visir och munskydd kontinuerligt under arbetspasset? Hur ser användandet av source control ut i personalutrymmen?
- Har personalen möjlighet att hålla avstånd till varandra på avdelningen och i personalutrymmen så som personalrum och omklädningsrum?
- Är verksamheten organiserad så att personal omedelbart kan gå hem om symtom på covid-19 uppstår under ett arbetspass (gäller även nätter och helger)?
- Har omsorgstagarna möjlighet att hålla avstånd till varandra i gemensamma utrymmen som tex matsal och dagrum?
- Är lägenheterna utrustade med utrustning för basala hygienrutiner (handsprit, plastförkläde m.m.)?
- Finns handdesinfektion i gemensamma utrymmen?
- Delar involverad avdelning desinfektionsrum och förråd med annan/andra avdelningar?

3. Sammanfattning av situation bland omsorgstagare

Antal omsorgstagare som testats positivt för covid-19, samt för var och en av dem:

- avdelningens namn/nr.
- anledningen till provtagning (smittspårning eller symtom)
- datum för provtagning och provsvar
- datum för första symtom
- vaccinationsstatus, datum för dos 1/dos 2
- genomförda gruppaktiviteter
- vistelse utanför SÄBO/boendet
- kontakt med besökare eller andra personer (tandläkare, frisör, fotvård)
- vilka åtgärder är redan tagna?

4. Sammanfattning av situation bland personal (presenteras av verksamhetschef och SLSO smittspårningsteam)

- Datum för insjuknande hos personal?
- När arbetade personalen senast?
- Vilken/vilka enheter/avdelningar har personalen arbetat på?
- Finns någon koppling mellan fallen hos personal och hos omsorgstagare?
- Hur många smittspårningslistor har upprättats och hur många personer står på varje lista SLSO smittspårningsteam fått?
- Hur många har provtagits?
- Utfall av smittspårningen (antal positiva/negativa provsvar)?

5. Vidtagna och planerade åtgärder